

Ο τύμβος του Αίαντα στήθηκε στο ακρωτήριο Ροίτειο, στην Τρωάδα. Ήταν το Αιάντειο με ναό και ανδριάντα του ήρωα. Το άγαλμα αφαίρεσε, περνώντας από εκεί, ο Ρωμαίος Αντώνιος και το έστειλε δώρο στην Κλεοπάτρα. Όμως, στον τύμβο αυτόν κατέληξαν, μετά από χρόνια, τα όπλα του Αχιλλέα. Τα έχασε ο Οδυσσεύς, όταν ναυάγησε επιστρέφοντας στην Ιθάκη. Τα κύματα τα μετέφεραν ως το Ροίτειο. Ο αδικημένος ήρωας είχε δικαιωθεί.

Ένας αρχαίος σχολιαστής που περιγράφει την υπόθεση της τραγωδίας «Αίας» του Σοφοκλή, αναφέρει:

«Για τον θάνατο του Αίαντα διάφορα ειπώθηκαν: Άλλοι λένουν ότι, αφού πληγώθηκε από τον Πάρη, γύρισε στο στρατόπεδο αιμορροώντας (και πέθανε)* άλλοι ότι πήραν χρησμό οι Τρώες να ρίξουν πάνω του πηλό, επειδή με σιδερένια όπλα δεν ήταν δυνατό να τραυματιστεί, και με αυτόν τον τρόπο πέθανε. Άλλοι πάλι λένουν ότι αυτοκτόνησε, ένας δε από αυτούς είναι και ο Σοφοκλής».

Η ιστορία με τον πηλό είχε την τραγικότητά της. Οι Τρώες διαπίστωσαν ότι τα βέλη και τα δόρατά τους δεν μπορούσαν να τρυπήσουν το κορμί του Αίαντα. Για να μάθουν, πώς θα μπορούσαν να τον αντιμετωπίσουν, απευθύνθηκαν σε μαντείο. Αυτό τους απάντησε ότι το μοναδικό όπλο που μπορούσε να καταβάλει τον Αχαιό ήρωα ήταν ο μαλακός πηλός, η λάσπη. Μαζεύτηκαν λοιπόν οι Τρώες κουβαλώντας όση λάσπη μπορούσε καθένας τους και την έριξαν πάνω στον Αίαντα, θάβοντάς τον κάτω από αυτήν. Ο ήρωας πέθανε μη μπορώντας πια να αναπνεύσει.

Στην Οδύσσεια (στίχοι 542 κ.ε.), ο Οδυσσεύς περιγράφει τη συνάντησή του με την ψυχή του Αίαντα, όταν τη συνάντησε μαζί με άλλες ψυχές ηρώων (μετάφραση Αργύρη Εφταλιώτη):

«Μα οι άλλες έστεκαν εκεί ψυχές των πεθαμένων,

θλιμμένες, και τον πόνο της η καθεμιά ρωτούσε.

Μόνο η ψυχή του Αίαντα, του γιου του Τελαμώνα,
στεκότανε παράμερα, και μ' όψη χολιασμένη,
που νίκησα στα πλοία κοντά στην κρίση των αρμάτων
του Αχιλλέα, που έστησε η μάννα η σεβαστή του,
κ' οι Τρωαδίτες κρίνανε μαζί με την Παλλάδα.

Μακάρι να μην κέρδιζα τέτοιο βραβείο τότες,
τι εκείνα τ' άρματα έχωσαν στη γης τέτοιο λεβέντη,
τον Αίαντα, που σ' ομορφιά και σ' έργα ξεπερνούσε
τους άλλους Δαναούς, εξόν το δοξαστό Αχιλλέα.

Σ' εκείνον τότες δυο γλυκά γύρισα κ' είπα λόγια*

“Αίαντα, γιε του Τελα**μού**, μα μήτε αποθαμένος

δεν έμελλες το χόλιασμα ν' αφήσης που μου θρέφεις,

για τ' άρματα που κέρδισα, τ' αναθεματισμένα;

Για το κακό των Αργιτών οι θεοί τα κάμαν όλα,

και τέτοιο πύργο χάσαμε* κι όλοι θρηνούμε τώρα

οι Δαναοί κ' εσένανε με του Πηλέα το γόνο*

μα άλλος δεν είναι αφορμή, παρά ο Δίας μονάχος,

που φοβερά των Δαναών τ' αρματωμένα ασκέρια

οχτρεύτηκε, και σου όρισε τη μοίρα του θανάτου.

Μα έλα, αφέντη, κι άκουσε τα λόγια που σου κρένω,

και δάμασε τη μάνητα της ηρωικιάς ψυχής σου".

Είπα, κι αυτός απάντηση δε μου 'δωκε, μόν' πήγε

στον Έρεβο με τις ψυχές των άλλων πεθαμένων».

Όπως και ο Παλαμήδης, έτσι κι ο Αίαντας ήταν για τους αρχαίους θύμα αδικίας. Στην πραγματικότητα, και οι δυο πέθαναν εξαιτίας του Οδυσσέα.

(τελευταία επεξεργασία, 9 Μαρτίου 2022)